

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 11ης Ιουλίου 2018*

«Παράβαση κράτους μέλους – Κοινωνική ασφάλιση – Κανονισμός (ΕΚ) 883/2004 – Άρθρο 11, άρθρο 12, καθώς και άρθρο 76, παράγραφος 6 – Κανονισμός (ΕΚ) 987/2009 – Άρθρο 5 – Απόσπαση εργαζομένου – Ασφάλιση σε σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως – Καταπολέμηση της απάτης – Πιστοποιητικό A1 – Άρνηση αναγνώρισεως από το κράτος μέλος όπου ασκείται η επαγγελματική δραστηριότητα σε περίπτωση απάτης ή καταχρήσεως»

Στην υπόθεση C-356/15,

με αντικείμενο προσφυγή του άρθρου 258 ΣΛΕΕ λόγω παραβάσεως, η οποία ασκήθηκε στις 13 Ιουλίου 2015,

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον D. Martin, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

υποστηριζόμενη από την

Ιρλανδία, εκπροσωπούμενη από τις E. Creedon, M. Browne και G. Hodge, καθώς και από τον A. Joyce, επικουρούμενους από τον C. Toland, BL, avocat,

παρεμβαίνουσα,

κατά

Βασιλείου του Βελγίου, εκπροσωπούμενου από τις L. Van den Broeck και M. Jacobs, επικουρούμενες από τον P. Raere,

καθού,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. L. da Cruz Vilaça, πρόεδρο τμήματος, E. Levits, A. Borg Barthet, M. Berger (εισηγήτρια) και F. Biltgen, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: H. Saugmandsgaard Øe

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με την προσφυγή της, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι το Βασίλειο του Βελγίου, θεσπίζοντας τα άρθρα 23 και 24 του προγραμματικού νόμου της 27ης Δεκεμβρίου 2012 (*Moniteur belge* της 31ης Δεκεμβρίου 2012, σ. 88860, στο εξής: προγραμματικός νόμος), παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 11, το άρθρο 12 καθώς και από το άρθρο 76, παράγραφος 6, του κανονισμού (ΕΚ) 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας (ΕΕ 2004, L 166, σ. 1, και διορθωτικό ΕΕ 2004, L 200, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 465/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012 (ΕΕ 2012, L 149, σ. 4) (στο εξής: κανονισμός 883/2004), από το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΚ) 987/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για καθορισμό της διαδικασίας εφαρμογής του κανονισμού 883/2004 (ΕΕ 2009, L 284, σ. 1), και από την απόφαση Α1 της διοικητικής επιτροπής για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, της 12ης Ιουνίου 2009, σχετικά με τη θέσπιση διαδικασίας διαλόγου και συνδιαλλαγής όσον αφορά την εγκυρότητα εγγράφων, τον προσδιορισμό της εφαρμοστέας νομοθεσίας και την καταβολή παροχών δυνάμει του κανονισμού 883/2004 (ΕΕ 2010, C 106, σ. 1, στο εξής: απόφαση Α1).

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Ο κανονισμός 883/2004

- 2 Οι αιτιολογικές σκέψεις 5, 8, 15 και 17 του κανονισμού 883/2004 έχουν ως εξής:
  - «(5) Στο πλαίσιο του συντονισμού αυτού, είναι ανάγκη να εξασφαλισθεί, εντός της Κοινότητας, ίση μεταχείριση των ενδιαφερομένων προσώπων, δυνάμει των διαφόρων εθνικών νομοθεσιών.

[...]

  - (8) Η γενική αρχή της ίσης μεταχείρισης έχει ιδιαίτερη σημασία για εργαζομένους, οι οποίοι δεν κατοικούν στο κράτος μέλος όπου απασχολούνται, συμπεριλαμβανομένων των μεθοριακών εργαζομένων.

[...]

  - (15) Τα πρόσωπα που διακινούνται στο εσωτερικό της Κοινότητας είναι ανάγκη να υπάγονται στο σύστημα κοινωνικής ασφάλειας ενός μόνον κράτους μέλους, ώστε να αποφεύγεται η συρροή των εφαρμοστέων εθνικών νομοθεσιών και οι περιπλοκές που είναι δυνατόν να προκύψουν από αυτήν.

[...]

(17) Για να εξασφαλισθεί, με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, η ίση μεταχείριση για όλα τα πρόσωπα που εργάζονται στο έδαφος ενός κράτους μέλους, είναι σκόπιμο να προσδιορίζεται, κατά γενικό κανόνα, ως εφαρμοστέα νομοθεσία, η νομοθεσία του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου ο ενδιαφερόμενος ασκεί τη μισθωτή ή τη μη μισθωτή δραστηριότητά του.»

3 Το άρθρο 11 του κανονισμού αυτού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Γενικοί κανόνες», ορίζει, στις παραγράφους 1 και 3, τα εξής:

«1. Τα πρόσωπα στα οποία εφαρμόζεται ο παρών κανονισμός υπάγονται στη νομοθεσία ενός και μόνον κράτους μέλους. Η νομοθεσία αυτή προσδιορίζεται σύμφωνα με τον παρόντα τίτλο.

[...]

3. Με την επιφύλαξη των άρθρων 12 έως 16:

α) το πρόσωπο που ασκεί μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα σε κράτος μέλος, υπάγεται στη νομοθεσία του εν λόγω κράτους μέλους:

[...]».

4 Το άρθρο 12 του εν λόγω κανονισμού, με τίτλο «Ειδικοί κανόνες», προβλέπει, στην παράγραφο 1:

«Το πρόσωπο που ασκεί μισθωτή δραστηριότητα σε κράτος μέλος για λογαριασμό εργοδότη ο οποίος ασκεί κανονικά τις δραστηριότητές του εκεί και το οποίο έχει αποσπαστεί από τον εν λόγω εργοδότη σε άλλο κράτος μέλος για να εκτελέσει εργασία για λογαριασμό του εν λόγω εργοδότη, εξακολουθεί να υπάγεται στη νομοθεσία του πρώτου κράτους μέλους, υπό τον όρο ότι η προβλεπόμενη διάρκεια της εργασίας δεν υπερβαίνει τους 24 μήνες και ότι το πρόσωπο αυτό δεν έχει αποσταλεί σε αντικατάσταση άλλου αποσπασμένου.»

5 Το άρθρο 76 του κανονισμού 883/2004, με τίτλο «Συνεργασία», ορίζει, στην παράγραφο 6, τα εξής:

«Σε περίπτωση δυσκολιών ερμηνείας ή εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, που ενδέχεται να διακυβεύσουν τα δικαιώματα ενός προσώπου που καλύπτεται από αυτόν, ο φορέας του αρμόδιου κράτους μέλους ή του κράτους μέλους κατοικίας του εν λόγω προσώπου έρχεται σε επαφή με το φορέα ή τους φορείς του άλλου κράτους μέλους ή των άλλων κρατών μελών. Εφόσον δεν υπάρξει λύση εντός ευλόγου διαστήματος, οι οικείες αρχές μπορούν να ζητούν την παρέμβαση της Διοικητικής Επιτροπής.»

Ο κανονισμός 987/2009

6 Η αιτιολογική σκέψη 2 του κανονισμού 987/2009 έχει ως εξής:

«Η αποτελεσματικότερη και η στενότερη συνεργασία μεταξύ των φορέων κοινωνικής ασφάλειας αποτελεί παράγοντα ουσιώδους σημασίας για να μπορούν τα πρόσωπα που καλύπτονται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 883/2004 να ασκούν τα δικαιώματά τους το συντομότερο δυνατόν και με τους καλύτερους δυνατούς όρους.»

7 Το άρθρο 5 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Νομική αξία των εγγράφων και των δικαιολογητικών που εκδίδονται σε άλλο κράτος μέλος», προβλέπει τα εξής:

«1. Τα έγγραφα που εκδίδονται από το φορέα κράτους μέλους και τα οποία βεβαιώνουν την κατάσταση ενός προσώπου για τους σκοπούς της εφαρμογής του βασικού κανονισμού και του κανονισμού εφαρμογής, καθώς και τα δικαιολογητικά βάσει των οποίων εκδόθηκαν τα έγγραφα,

ισχύουν υποχρεωτικά για τους φορείς των άλλων κρατών μελών, εφόσον τα εν λόγω έγγραφα ή δικαιολογητικά δεν ανακαλούνται ή δεν κηρύσσονται άκυρα από το κράτος μέλος στο οποίο εκδόθηκαν.

2. Σε περίπτωση αμφιβολίας περί την εγκυρότητα ενός εγγράφου ή την ακρίβεια των γεγονότων επί των οποίων θεμελιώνονται τα στοιχεία που περιέχονται σε αυτό, ο φορέας του κράτους μέλους που λαμβάνει το έγγραφο απευθύνεται στο φορέα που το εξέδωσε για να του ζητήσει τις αναγκαίες διευκρινίσεις και, ανάλογα με την περίπτωση, την ανάκληση του εν λόγω εγγράφου. Ο εκδίδων φορέας επανεξετάζει τους λόγους έκδοσης του εγγράφου και, ανάλογα με την περίπτωση, το ανακαλεί.

3. Σύμφωνα με την παράγραφο 2, όταν υπάρχει αμφιβολία για τις πληροφορίες που έχουν παράσχει οι ενδιαφερόμενοι, την εγκυρότητα ενός εγγράφου ή αποδεικτικού στοιχείου ή την ακρίβεια των γεγονότων επί των οποίων βασίζονται οι ισχυρισμοί που περιέχει, ο φορέας του τόπου διαμονής ή κατοικίας, κατ' αίτηση του αρμόδιου φορέα, προβαίνει στην αναγκαία επαλήθευση αυτών των πληροφοριών ή εγγράφων, εφόσον είναι δυνατή η διενέργειά της.

4. Εάν δεν επιτευχθεί συμφωνία μεταξύ των σχετικών φορέων, το θέμα μπορεί να τεθεί ενώπιον της διοικητικής επιτροπής από τις αρμόδιες αρχές, αφού παρέλθει ένας μήνας από την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος του φορέα που έλαβε το έγγραφο. Η διοικητική επιτροπή επιχειρεί να συμβιβάσει τις διστάμενες απόψεις εντός έξι μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία επελήφθη του θέματος.»

- 8 Το άρθρο 6 του κανονισμού 987/2009, το οποίο φέρει τον τίτλο «Προσωρινή εφαρμογή νομοθεσίας και προσωρινή καταβολή παροχών», ορίζει, στην παράγραφο 1, τα εξής:

«Εάν δεν προβλέπεται διαφορετικά στον κανονισμό εφαρμογής, σε περίπτωση διάστασης απόψεων μεταξύ των φορέων ή των αρχών δύο ή περισσότερων κρατών μελών σχετικά με τον προσδιορισμό της εφαρμοστέας νομοθεσίας, ο ενδιαφερόμενος υπόκειται προσωρινά στη νομοθεσία ενός από αυτά τα κράτη μέλη, με την εξής σειρά προτεραιότητας:

- α) νομοθεσία του κράτους μέλους όπου ο ενδιαφερόμενος ασκεί πραγματικά τη μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητά του, εάν η μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα ασκείται μόνον σε ένα κράτος μέλος·

[...]».

- 9 Η απόφαση A1 θεσπίζει διαδικασία διαλόγου και συνδιαλλαγής σε περίπτωση αμφιβολιών σχετικά με την εγκυρότητα ενός εγγράφου ή την ακρίβεια αποδεικτικού στοιχείου ή σε περίπτωση διαστάσεως απόψεων των κρατών μελών σχετικά με τον προσδιορισμό της εφαρμοστέας νομοθεσίας ή του φορέα που οφείλει να χορηγήσει τις παροχές.

Το βελγικό δίκαιο

- 10 Ο προγραμματικός νόμος περιλαμβάνει, στο κεφάλαιο 1 του τίτλου 3, το οποίο επιγράφεται «Κοινωνική απάτη και ορθή εφαρμογή του νόμου», διατάξεις σχετικά με την καταπολέμηση της απάτης κατά την απόσπαση εργαζομένων. Το δεύτερο τμήμα του κεφαλαίου αυτού, το οποίο φέρει τον τίτλο «κατάχρηση δικαιώματος», περιλαμβάνει τα άρθρα 22 έως 25 του προγραμματικού νόμου.

11 Το άρθρο 22 του εν λόγω νόμου ορίζει τα εξής:

«Για την εφαρμογή του παρόντος κεφαλαίου, νοούνται ως:

1° “Ευρωπαϊκοί κανονισμοί περί συντονισμού”:

- a) Ο τίτλος II του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς και τις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας [(ΕΕ 1971, L 149, σ. 2)]·
- b) Ο τίτλος III του κανονισμού (ΕΟΚ) 574/72 του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 1972, περί του τρόπου εφαρμογής του [κανονισμού αριθ. 1408/71 (ΕΕ 1972, L 74, σ. 1)]·
- c) Ο κανονισμός (ΕΚ) 859/2003 του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2003, για την επέκταση των διατάξεων του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 και του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 574/72 στους υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι δεν καλύπτονται ήδη από τις διατάξεις αυτές μόνον λόγω της ιθαγένειάς τους [(ΕΕ 2003, L 124, σ. 1)]·
- d) Ο τίτλος II του κανονισμού [883/2004]·
- e) Ο τίτλος II του κανονισμού [987/2009]·
- f) Ο κανονισμός (ΕΕ) 1231/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2010, για την επέκταση της εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 987/2009 στους υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι δεν διέπονται ήδη από τους κανονισμούς αυτούς μόνον λόγω της ιθαγένειάς τους [(JO 2010, L 344, σ. 1)]·

2° “Πρακτικός οδηγός”: πρακτικός οδηγός για τον προσδιορισμό της νομοθεσίας που εφαρμόζεται στους εργαζομένους στο έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου και της Ελβετίας ο οποίος καταρτίστηκε από τη διοικητική επιτροπή·

3° “Διοικητική επιτροπή”: η διοικητική επιτροπή για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης·

[...]».

12 Το άρθρο 23 του προγραμματικού νόμου ορίζει τα ακόλουθα:

«Κατάχρηση όσον αφορά τους κανόνες σχετικά με τον προσδιορισμό της εφαρμοστέας νομοθεσίας που περιλαμβάνονται στους ευρωπαϊκούς κανονισμούς περί συντονισμού συντρέχει όταν διατάξεις των κανονισμών περί συντονισμού εφαρμόζονται έναντι μισθωτών και αυτοαπασχολούμενων σε περίπτωση στην οποία δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις που καθορίζονται από τους κανονισμούς και εξειδικεύονται στον πρακτικό οδηγό ή στις αποφάσεις της διοικητικής επιτροπής, με σκοπό να αποφευχθεί η υπαγωγή στη βελγική νομοθεσία περί κοινωνικής ασφάλισης η οποία θα έπρεπε να εφαρμοσθεί στην περίπτωση αυτή, εάν οι προαναφερθείσες κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις είχαν δεόντως τηρηθεί.»

13 Το άρθρο 24 του προγραμματικού νόμου ορίζει τα ακόλουθα:

«§ 1. Σε περίπτωση που εθνικό δικαστήριο, δημόσιος φορέας κοινωνικής ασφάλισης ή επιθεωρητής κοινωνικής ασφάλισης διαπιστώνει ότι συντρέχει κατάχρηση κατά την έννοια του παρόντος κεφαλαίου, ο οικείος μισθωτός ή αυτοαπασχολούμενος υπάγεται στη βελγική νομοθεσία περί κοινωνικής ασφάλισης, εάν αυτή η νομοθεσία έπρεπε να εφαρμοσθεί σύμφωνα με τις κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που παρατίθενται στο άρθρο 22.

§ 2. Η βελγική νομοθεσία περί κοινωνικής ασφάλισης εφαρμόζεται από την πρώτη ημέρα κατά την οποία πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής της, λαμβανομένων υπόψη των προθεσμιών παραγραφής που προβλέπονται στο άρθρο 42, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίοδος, του νόμου της 27ης Ιουνίου 1969 για την τροποποίηση του νομοθετικού διατάγματος της 28ης Δεκεμβρίου 1944 περί κοινωνικής ασφάλισης των εργαζομένων, και στο άρθρο 16 του βασιλικού διατάγματος 38, της 27ης Ιουλίου 1967, για την εφαρμογή του καθεστώτος κοινωνικής ασφάλισης των ανεξάρτητων επαγγελματιών.»

14 Το άρθρο 25 του προγραμματικού νόμου ορίζει τα ακόλουθα:

«Στον φορέα ή τον επιθεωρητή που επικαλείται την κατάχρηση κατά την έννοια του άρθρου 23 εναπόκειται να αποδείξει την κατάχρηση αυτή.»

Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

15 Στις 21 Νοεμβρίου 2013, η Επιτροπή απήλυσε στο Βασίλειο του Βελγίου προειδοποιητική επιστολή σχετικά με το ασυμβίβαστο των διατάξεων 23 και 24 του προγραμματικού νόμου με τα άρθρα 11 και 12 καθώς και το άρθρο 76, παράγραφος 6, του κανονισμού 883/2004, το άρθρο 5 του κανονισμού 987/2009 καθώς και την απόφαση A1.

16 Με την επιστολή αυτή, η Επιτροπή προσήψε στο Βασίλειο του Βελγίου τη θέσπιση των εν λόγω άρθρων 23 και 24 τα οποία παρέχουν στις αρμόδιες εθνικές αρχές την ευχέρεια να προβαίνουν μονομερώς, χωρίς να τηρούν τη διαδικασία διαλόγου και συνδιαλλαγής που προβλέπεται από τους ανωτέρω κανονισμούς, σε υπαγωγή στην εθνική νομοθεσία περί κοινωνικής ασφάλισης ενός αποσπασμένου εργαζομένου ο οποίος έχει ήδη υπαχθεί στην κοινωνική ασφάλιση του κράτους μέλους όπου ο εργοδότης του ασκεί κανονικά τις δραστηριότητές του, με την αιτιολογία ότι η έκδοση από τον οργανισμό κοινωνικής ασφάλισης του τελευταίου αυτού κράτους μέλους ενός εγγράφου που βεβαιώνει την υπαγωγή στο δικό του σύστημα κοινωνικής ασφάλισης (στο εξής: πιστοποιητικό A1), δυνάμει των κανονισμών 883/2004 και 987/2009, συνιστά κατάχρηση δικαιώματος.

17 Με έγγραφο της 20ής Ιανουαρίου 2014, το Βασίλειο του Βελγίου απάντησε στην προειδοποιητική επιστολή της 21ης Νοεμβρίου 2013 επικαλούμενο, μεταξύ άλλων, τη νομική αρχή *fraus omnia corrumpit* και την απαγόρευση της καταχρήσεως δικαιώματος ως γενικές αρχές του δικαίου οι οποίες επιτρέπουν στα κράτη μέλη να θεσπίζουν εθνικές ρυθμίσεις που παρεκκλίνουν από το παράγωγο δίκαιο της Ένωσης.

18 Επιπροσθέτως, η Βελγική Κυβέρνηση υποστήριξε ότι οι κανονισμοί 883/2004 και 987/2009 παρέχουν στα κράτη μέλη τη δυνατότητα θεσπίσεως μονομερών μέτρων, όπως αυτά των άρθρων 23 και 24 του προγραμματικού νόμου, σε περίπτωση που τα κράτη μέλη εκτιμούν ότι η εφαρμογή των εν λόγω κανονισμών οδηγεί σε απάτες και καταχρήσεις δικαιώματος.

19 Στις 25 Σεπτεμβρίου 2014, η Επιτροπή κοινοποίησε αιτιολογημένη γνώμη στο Βασίλειο του Βελγίου, το οποίο απάντησε με έγγραφο της 24ης Νοεμβρίου 2014 ενημερώνοντας την Επιτροπή, μεταξύ άλλων, σχετικά με την προσωρινή αναστολή της εφαρμογής των μέτρων των άρθρων 23 και 24 του προγραμματικού νόμου, λόγω της εκκρεμούς διαδικασίας επί παραβάσει.

20 Δεδομένου ότι δεν ικανοποιήθηκε από την απάντηση αυτή, η Επιτροπή άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.

21 Με απόφαση του Προέδρου του Δικαστηρίου της 10ης Νοεμβρίου 2015 επιτράπηκε στην Ιρλανδία να παρέμβει υπέρ της Επιτροπής.

Επί της προσφυγής

Επί του παραδεκτού της προσφυγής

Επί του παραδεκτού της προσφυγής στο σύνολό της

– Επιχειρήματα των διαδίκων

- 22 Καταρχάς, το Βασίλειο του Βελγίου προβάλλει ένσταση απαραδέκτου της προσφυγής στο σύνολό της για τον λόγο ότι η Επιτροπή δεν αποδεικνύει την ύπαρξη της φερομένης παραβάσεως και, ιδίως, της αδυναμίας ερμηνείας και εφαρμογής των επίδικων διατάξεων του προγραμματικού νόμου σύμφωνα με τις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης, καίτοι το Βασίλειο του Βελγίου, με την απάντησή του στην αιτιολογημένη γνώμη, είχε αναφερθεί σε αυτή τη δυνατότητα.
- 23 Επιπροσθέτως, κατά το Βασίλειο του Βελγίου, δεν τεκμηριώνεται το επιχείρημα της Επιτροπής ότι το άρθρο 24 του προγραμματικού νόμου είναι ρητώς αντίθετο προς τα άρθρα 11 και 12 καθώς και το άρθρο 76, παράγραφος 6, του κανονισμού 883/2004 και προς το άρθρο 5 του κανονισμού 987/2009.
- 24 Η Επιτροπή ζητεί την απόρριψη της ενστάσεως απαραδέκτου.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 25 Είναι αληθές ότι, κατά πάγια νομολογία, εναπόκειται στην Επιτροπή να αποδείξει την ύπαρξη της προβαλλόμενης παραβάσεως. Πράγματι, η ίδια οφείλει να προσκομίσει στο Δικαστήριο τα στοιχεία εκείνα που είναι αναγκαία για την εξακρίβωση της υπάρξεως παραβάσεως, χωρίς να μπορεί να στηριχθεί σε οποιοδήποτε τεκμήριο (απόφαση της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Επιτροπή κατά Γαλλίας, C-237/12, EU:C:2014:2152, σκέψη 32).
- 26 Εντούτοις, το ζήτημα κατά πόσον η Επιτροπή απέδειξε την ύπαρξη της παραβάσεως εμπίπτει στην επί της ουσίας εξέταση της προσφυγής και όχι στην εξέταση του παραδεκτού της (απόφαση της 4ης Ιουνίου 2015, Επιτροπή κατά Πολωνίας, C-678/13, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2015:358, σκέψη 18 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 27 Επομένως, η ένσταση απαραδέκτου της προσφυγής στο σύνολό της, την οποία προέβαλε το Βασίλειο του Βελγίου, είναι αβάσιμη και πρέπει να απορριφθεί.

Επί του παραδεκτού των αιτιάσεων που στηρίζονται σε παράβαση του άρθρου 11 του κανονισμού 883/2004, του άρθρου 5 του κανονισμού 987/2009 και της αποφάσεως A1

– Επιχειρήματα των διαδίκων

- 28 Επικουρικώς, το Βασίλειο του Βελγίου υποστηρίζει, πρώτον, ότι η αιτίαση που στηρίζεται σε παράβαση του άρθρου 11 του κανονισμού 883/2004 στερείται σαφήνειας, δεδομένου ότι δεν καθίσταται σαφές εάν η αιτίαση αφορά το εν λόγω άρθρο 11 στο σύνολό του ή αποκλειστικώς την παράγραφο 1 αυτού. Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή δεν προβάλλει κανένα συγκεκριμένο, σαφές και συνεπές επιχείρημα το οποίο να αφορά αυτή την παράγραφο 1.

- 29 Δεύτερον, το Βασίλειο του Βελγίου υποστηρίζει ότι τα επιχειρήματα που προβάλλονται με την προσφυγή προς στήριξη της αιτιάσεως που στηρίζεται σε παράβαση του άρθρου 5 του κανονισμού 987/2009 αφορούν μόνον την παράγραφο 1 του άρθρου αυτού. Η Επιτροπή συνήγαγε σε μεταγενέστερο στάδιο, με το υπόμνημα απαντήσεως, παράβαση του άρθρου 5, παράγραφοι 2 έως 4, του κανονισμού 987/2009 από παράβαση του άρθρου 76, παράγραφος 6, του κανονισμού 883/2004.
- 30 Τρίτον, όσον αφορά την αιτίαση που στηρίζεται σε παράβαση της αποφάσεως A1, το Βασίλειο του Βελγίου υποστηρίζει ότι η Επιτροπή, στην προσφυγή της, αναφέρεται απλώς στην απόφαση αυτή χωρίς να εκθέτει τους λόγους για τους οποίους συντρέχει παράβαση.
- 31 Η Επιτροπή ζητεί την απόρριψη της ενστάσεως απαραδέκτου.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 32 Διαπιστώνεται ότι από το άρθρο 120, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας και από τη σχετική με τη διάταξη αυτή νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι το εισαγωγικό της δίκης δικόγραφο πρέπει να προσδιορίζει το αντικείμενο της διαφοράς κατά τρόπο σαφή και ακριβή και να περιλαμβάνει συνοπτική έκθεση των ισχυρισμών επί των οποίων στηρίζεται η προσφυγή, προκειμένου ο καθού να μπορεί να προετοιμάσει την άμυνά του και το Δικαστήριο να ασκήσει τον έλεγχό του. Επομένως, τα ουσιώδη πραγματικά και νομικά στοιχεία επί των οποίων στηρίζεται μια προσφυγή πρέπει να προκύπτουν κατά τρόπο εύλογο και κατανοητό από το ίδιο το κείμενο του δικογράφου της προσφυγής, τα δε αιτήματα που περιλαμβάνει το δικόγραφο αυτό πρέπει να είναι διατυπωμένα κατά τρόπο μη διφορούμενο, ούτως ώστε να μην υπάρχει κίνδυνος είτε να αποφανθεί το Δικαστήριο *ultra petita* είτε να παραλείψει να αποφανθεί επί ορισμένης αιτιάσεως (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 2ας Ιουνίου 2016, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών, C-233/14, EU:C:2016:396, σκέψεις 32 και 34 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 33 Το Δικαστήριο έχει κρίνει επίσης ότι, στο πλαίσιο προσφυγής του άρθρου 258 ΣΛΕΕ, οι αιτιάσεις πρέπει να εκτίθενται στην προσφυγή κατά τρόπο συνεπή και ακριβή, ούτως ώστε να παρέχουν στο κράτος μέλος και στο Δικαστήριο τη δυνατότητα να αντιληφθούν επακριβώς τη σημασία της προσαπτόμενης παραβάσεως του δικαίου της Ένωσης, πράγμα που συνιστά απαραίτητη προϋπόθεση προκειμένου το εν λόγω κράτος να μπορέσει να προβάλει λυσιτελώς τους αμυντικούς ισχυρισμούς του και το Δικαστήριο να μπορέσει να διαπιστώσει την ύπαρξη της προβαλλόμενης παραβάσεως (απόφαση της 2ας Ιουνίου 2016, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών, C-233/14, EU:C:2016:396, σκέψη 33 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 34 Ειδικότερα, η Επιτροπή πρέπει να εκθέτει με το δικόγραφο της προσφυγής της, κατά τρόπο συνεπή και λεπτομερή, τους λόγους για τους οποίους σχημάτισε την πεποίθηση ότι το οικείο κράτος μέλος παρέβη κάποια από τις υποχρεώσεις που υπέχει από τις Συνθήκες (απόφαση της 2ας Ιουνίου 2016, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών, C-233/14, EU:C:2016:396, σκέψη 35 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 35 Εν προκειμένω, η προσφυγή της Επιτροπής ανταποκρίνεται στις επιταγές της νομολογίας που υπομνήσθηκε στις προηγούμενες σκέψεις.
- 36 Όσον αφορά, πρώτον, το παραδεκτό της αιτιάσεως που στηρίζεται σε παράβαση του άρθρου 11 του κανονισμού 883/2004, τόσο από το αίτημα της προσφυγής όσο και από τις αιτιάσεις που εκτίθενται σε αυτή προκύπτει αδιαμφισβήτητα ότι η προσφυγή της Επιτροπής έχει ως αντικείμενο το ασυμβίβαστο των άρθρων 23 και 24 του προγραμματικού νόμου με διάφορες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης σχετικά με την απόσπαση των εργαζομένων. Η κατάσταση των αποσπασμένων εργαζομένων αποτελεί το αντικείμενο του άρθρου 12, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, το οποίο θέτει σε εφαρμογή, όσον αφορά αυτή την κατηγορία εργαζομένων, την αρχή που διέπει τον εν λόγω κανονισμό και κατά την οποία τα πρόσωπα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του

κανονισμού αυτού υπάγονται στη νομοθεσία ενός και μόνον κράτους μέλους. Η αρχή αυτή καθιερώνεται στο άρθρο 11, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004. Οι παράγραφοι 2 έως 5 του εν λόγω άρθρου δεν αφορούν την κατάσταση των αποσπασμένων εργαζομένων.

- 37 Μολονότι είναι αληθές ότι η Επιτροπή, στο πλαίσιο της προσφυγής της, αναφέρθηκε κατά τρόπο γενικό στο άρθρο 11 του εν λόγω κανονισμού, εντούτοις διαπιστώνεται ότι η προσφυγή περιέχει σαφή έκθεση των πραγματικών και νομικών στοιχείων επί των οποίων στηρίζεται. Τόσο από την προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία, και ιδίως από την αιτιολογημένη γνώμη την οποία η Επιτροπή απηύθυνε στο Βασίλειο του Βελγίου, όσο και από την έκθεση του νομικού πλαισίου και των λόγων της προσφυγής προκύπτει ότι η προσαπτόμενη από το οικείο θεσμικό όργανο παράβαση, κατά το μέτρο που αναφέρεται στο ανωτέρω άρθρο, αφορά αποκλειστικά και μόνον την παράγραφο 1 αυτού.
- 38 Εξάλλου, από τα υπομνήματα που κατέθεσε το Βασίλειο του Βελγίου προκύπτει ότι αυτό απάντησε στην αιτίαση με την οποία προβάλλεται παράβαση του άρθρου 11, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004. Επομένως, είναι προφανές, αφενός, ότι το Βασίλειο του Βελγίου δεν ήταν ευλόγως δυνατό να μην αντιληφθεί ότι οι αιτιάσεις της Επιτροπής αφορούσαν την παράγραφο 1 του άρθρου αυτού και, αφετέρου, ότι κατέστη δυνατό να απαντήσει λυσιτελώς στις αιτιάσεις αυτές.
- 39 Όσον αφορά, δεύτερον, το παραδεκτό της αιτιάσεως με την οποία προβάλλεται παράβαση του άρθρου 5 του κανονισμού 987/2009, πρέπει να υπομνησθεί ότι το άρθρο 76, παράγραφος 6, του κανονισμού 883/2004 επιβάλλει στα κράτη μέλη γενική υποχρέωση συνεργασίας σε περίπτωση δυσκολιών ερμηνείας ή εφαρμογής του τελευταίου αυτού κανονισμού, συμπεριλαμβανομένης της υποβολής του ζητήματος ενώπιον της διοικητικής επιτροπής.
- 40 Το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 987/2009 ορίζει ότι τα έγγραφα που εκδίδονται από τον φορέα κράτους μέλους και τα οποία βεβαιώνουν την κατάσταση ενός προσώπου για τους σκοπούς της εφαρμογής των κανονισμών 883/2004 και 987/2009, καθώς και τα δικαιολογητικά βάσει των οποίων εκδόθηκαν τα έγγραφα, ισχύουν υποχρεωτικά για τους φορείς των άλλων κρατών μελών. Οι παράγραφοι 2 έως 4 του άρθρου 5 του κανονισμού 987/2009 περιγράφουν τη διαδικασία διαλόγου και συνδιαλλαγής μεταξύ των οικείων φορέων την οποία πρέπει να τηρήσει το κράτος μέλος που διατηρεί αμφιβολίες σχετικά με την εγκυρότητα των εγγράφων αυτών ή την ακρίβεια των γεγονότων επί των οποίων βασίζονται τα στοιχεία που περιέχονται σε αυτά. Οι τελευταίες αυτές διατάξεις προσδιορίζουν, επίσης το περιεχόμενο της γενικής υποχρεώσεως συνεργασίας μεταξύ των αρμοδίων φορέων των κρατών μελών η οποία προβλέπεται από το άρθρο 76, παράγραφος 6, του κανονισμού 883/2004.
- 41 Συναφώς, διαπιστώνεται ότι η Επιτροπή, στο σημείο 10 της προσφυγής της, υπενθύμισε το περιεχόμενο του άρθρου 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 987/2009 καθώς και εκείνο του άρθρου 76, παράγραφος 6, του κανονισμού 883/2004. Επιπροσθέτως, από την έκθεση του νομικού πλαισίου και των λόγων της προσφυγής προκύπτει σαφώς ότι στο Βασίλειο του Βελγίου προσάπτεται ότι παρέβη την υποχρέωση τηρήσεως των αρχών που καθιερώνονται από το άρθρο 76, παράγραφος 6, του κανονισμού 883/2004, όπως αυτές προσδιορίζονται στο άρθρο 5 του κανονισμού 987/2009. Τέλος, τόσο από τα έγγραφα που αντηλλάγησαν κατά την προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία, ιδίως από την αιτιολογημένη γνώμη που η Επιτροπή απηύθυνε στο Βασίλειο του Βελγίου, όσο και από την προσφυγή της Επιτροπής προκύπτει ότι το θεσμικό αυτό όργανο επικαλείται παράβαση από το εν λόγω κράτος μέλος του άρθρου 5 του κανονισμού 987/2009 στο σύνολό του.
- 42 Επομένως, είναι πρόδηλο, αφενός, ότι το Βασίλειο του Βελγίου, το οποίο δεν ήταν ευλόγως δυνατό να μην αντιληφθεί το αντικείμενο των αιτιάσεων της Επιτροπής κατά το μέτρο που αυτές αφορούσαν το άρθρο 5 του εν λόγω κανονισμού στο σύνολό του, είχε τη δυνατότητα να απαντήσει λυσιτελώς σε αυτές και, αφετέρου, ότι το επιχείρημα που αντλείται από τη σχέση που συνδέει τη διάταξη αυτή με το άρθρο 76, παράγραφος 6, του κανονισμού 883/2004 δεν προβλήθηκε εκπρόθεσμα.

- 43 Όσον αφορά, τρίτον, το παραδεκτό της αιτιάσεως με την οποία προβάλλεται παράβαση της αποφάσεως A1, διαπιστώνεται ότι η Επιτροπή παραπέμποντας, στο σημείο 11 της προσφυγής της, στη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με το πιστοποιητικό A1, περιγράφει το αντικείμενο και το περιεχόμενό του. Επιπροσθέτως, από την εξέταση του συνόλου των επιχειρημάτων που προβλήθηκαν με την προσφυγή, ιδίως των σημείων 10 έως 12 αυτής, προκύπτει ότι η Επιτροπή εξέθεσε τους λόγους για τους οποίους προσάπτει στο εν λόγω κράτος μέλος ότι δεν τήρησε τις διαδικασίες που προβλέπονται από την απόφαση A1.
- 44 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η ένσταση απαραδέκτου που προβλήθηκε από το Βασίλειο του Βελγίου κατά των αιτιάσεων που στηρίζονται σε παράβαση του άρθρου 11 του κανονισμού 883/2004, του άρθρου 5 του κανονισμού 987/2009 και της αποφάσεως A1 είναι αβάσιμη και πρέπει να απορριφθεί.
- 45 Συνεπώς, η προσφυγή είναι παραδεκτή.

Επί της ουσίας

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 46 Η Επιτροπή, με την προσφυγή της, υπενθυμίζει προκαταρκτικώς ότι το άρθρο 11 του κανονισμού 883/2004 καθιερώνει τη βασική αρχή κατά την οποία τα πρόσωπα επί των οποίων εφαρμόζεται ο κανονισμός αυτός υπάγονται, καταρχήν, στη νομοθεσία ενός και μόνου κράτους μέλους. Όσον αφορά τους αποσπασμένους εργαζομένους, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι αυτοί εξακολουθούν να υπάγονται, σύμφωνα με τον κανόνα του άρθρου 12 του κανονισμού 883/2004, στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο ασκούν κανονικά τις δραστηριότητές τους και το οποίο παρέχει σε αυτούς ένα πιστοποιητικό A1 που βεβαιώνει την ιδιότητά τους ως ασφαλισμένων στο εν λόγω κράτος μέλος.
- 47 Συναφώς, η Επιτροπή επισημαίνει ότι το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 987/2009 προβλέπει ότι τα έγγραφα που εκδίδονται από τον αρμόδιο φορέα κράτους μέλους ισχύουν υποχρεωτικά για τους φορείς των άλλων κρατών μελών, εφόσον τα εν λόγω έγγραφα ή δικαιολογητικά δεν ανακαλούνται ή δεν κηρύσσονται άκυρα από το κράτος μέλος στο οποίο εκδόθηκαν.
- 48 Η Επιτροπή προσθέτει ότι σε περίπτωση δυσκολιών ερμηνείας ή εφαρμογής του κανονισμού 883/2004, που ενδέχεται να διακυβεύσουν τα δικαιώματα ενός προσώπου που καλύπτεται από αυτόν, το άρθρο 76 του εν λόγω κανονισμού προβλέπει ότι ο αρμόδιος φορέας του κράτους μέλους εντός του οποίου έχει αποσπασθεί ο εργαζόμενος επικοινωνεί με τον φορέα του κράτους μέλους από το οποίο προέρχεται και, εφόσον δεν υπάρξει λύση εντός ευλόγου διαστήματος, μπορεί να ζητήσει την παρέμβαση της διοικητικής επιτροπής.
- 49 Επιπροσθέτως, το Δικαστήριο, με την απόφαση της 26ης Ιανουαρίου 2006, Herbosch Kiere (C-2/05, EU:C:2006:69, σκέψεις 24 και 25), επιβεβαίωσε ότι το πιστοποιητικό A1, στο μέτρο που δημιουργεί ένα τεκμήριο νομιμότητας όσον αφορά την υπαγωγή των αποσπασμένων εργαζομένων στο σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως του κράτους μέλους όπου είναι εγκατεστημένη η επιχείρηση από την οποία αποσπάστηκαν, δεσμεύει τον αρμόδιο φορέα του κράτους μέλους εντός του οποίου είναι αποσπασμένοι οι εργαζόμενοι αυτοί και συνεπάγεται, κατ' ανάγκην, ότι το σύστημα του τελευταίου κράτους μέλους δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής.
- 50 Κατά την Επιτροπή, από τη νομολογία αυτή προκύπτει ότι η θέσπιση των άρθρων 23 και 24 του προγραμματικού νόμου είναι αντίθετη προς τις διατάξεις των άρθρων 11, 12 και 76 του κανονισμού 883/2004 και του άρθρου 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 987/2009, όπως αυτές έχουν ερμηνευθεί από το Δικαστήριο.

- 51 Όσον αφορά το επιχείρημα του Βασιλείου του Βελγίου, που προβλήθηκε στο πλαίσιο της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας, ότι το κράτος μέλος αυτό είχε την υποχρέωση να θεσπίσει τις εν λόγω εθνικές διατάξεις λόγω των επιταγών που απορρέουν από τη νομική αρχή *fraus omnia corrumpit* και τη γενική αρχή της απαγορεύσεως της καταχρήσεως δικαιώματος, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, σε περίπτωση υπονοιών περί δόλιας ή καταχρηστικής συμπεριφοράς, τα κράτη μέλη υπόκεινται σε σοβαρούς περιορισμούς. Επομένως, προκειμένου να αρνηθούν σε πολίτη της Ένωσης την εφαρμογή των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης, τα δικαστήρια κράτους μέλους οφείλουν όχι μόνο να λαμβάνουν υπόψη τη δόλια ή καταχρηστική συμπεριφορά κατά περίπτωση, αλλά επίσης να στηρίζονται σε αντικειμενικά στοιχεία και να εκτιμούν τέτοιες συμπεριφορές υπό το πρίσμα των σκοπών τους οποίους επιδιώκουν οι οικείες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης.
- 52 Η Επιτροπή υποστηρίζει, ωστόσο, ότι οι διατάξεις που αναφέρονται στη σκέψη 50 της παρούσας αποφάσεως ρυθμίζουν κατά τρόπο ακριβή και λεπτομερή τους όρους εφαρμογής της διαδικασίας συνεργασίας σε περίπτωση υπονοιών περί δόλιας ή καταχρηστικής συμπεριφοράς, με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατή παρέκκλιση από τους κανόνες του δικαίου της Ένωσης βάσει της αρχής *fraus omnia corrumpit*.
- 53 Εξάλλου, κατά το θεσμικό αυτό όργανο, η γενική αρχή της ασφάλειας δικαίου επιτάσσει ότι, για όσο διάστημα δεν έχει ανακληθεί ή δεν έχει κηρυχθεί ανίσχυρο από τις αρχές του κράτους μέλους που το χορήγησαν, το πιστοποιητικό A1, καθόσον βεβαιώνει την υπαγωγή των αποσπασμένων εργαζομένων στο καθεστώς κοινωνικής ασφάλισης του κράτους μέλους όπου είναι εγκατεστημένη η επιχείρησή τους, δεσμεύει τον φορέα κοινωνικής ασφάλισης και τα δικαστήρια του κράτους μέλους εντός του οποίου έχουν αποσπασθεί οι οικείοι εργαζόμενοι. Η μονομερής θέσπιση των άρθρων 23 και 24 του προγραμματικού νόμου παραβιάζει την ως άνω αρχή καθώς και την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών που καθιερώνεται από το άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ.
- 54 Για τους ίδιους λόγους, η Επιτροπή απορρίπτει το επιχείρημα που προέβαλε το Βασίλειο του Βελγίου κατά το οποίο το γεγονός και μόνον ότι οι κανονισμοί 883/2004 και 987/2009 θέσπισαν ειδικές διαδικασίες διαλόγου και συνδιαλλαγής για την περίπτωση υπονοιών περί δόλιας ή καταχρηστικής συμπεριφοράς δεν στερεί από τα κράτη μέλη τη δυνατότητα καταπολεμήσεως αυτών των δόλιων ή καταχρηστικών συμπεριφορών με άλλα μέσα.
- 55 Η Ιρλανδία, η οποία παρενέβη υπέρ της Επιτροπής, υπογραμμίζει, μεταξύ άλλων, ότι οι εν λόγω κανονισμοί θεσπίζουν ένα σύστημα προσδιορισμού της εφαρμοστέας νομοθεσίας, σύμφωνο με την αρχή της ασφάλειας δικαίου, το οποίο στηρίζεται στον κανόνα της μίας και μόνης εφαρμοστέας νομοθεσίας και στην αναγνώριση του πιστοποιητικού A1. Εξάλλου, προβλέπεται και σύστημα επίλυσης των διαφορών.
- 56 Όσον αφορά την αρχή *fraus omnia corrumpit*, η Ιρλανδία υποστηρίζει ότι η γενική αυτή αρχή του δικαίου της Ένωσης δεν είναι δυνατό να θέτει εκποδών ρητές και σαφείς διατάξεις του δικαίου της Ένωσης, χωρίς να έχει αμφισβητηθεί το κύρος τους, διότι σε διαφορετική περίπτωση παραβιάζεται η αρχή της ασφάλειας δικαίου.
- 57 Το Βασίλειο του Βελγίου, στο υπόμνημά του αντικρούσεως, διευκρινίζει προκαταρκτικώς ότι η έννοια της «καταχρήσεως όσον αφορά τους κανόνες σχετικά με τον προσδιορισμό της εφαρμοστέας νομοθεσίας που περιλαμβάνονται στους ευρωπαϊκούς κανονισμούς περί συντονισμού», η οποία ορίζεται στο άρθρο 23 του προγραμματικού νόμου, περιλαμβάνει ένα υλικό στοιχείο και ένα υποκειμενικό στοιχείο.
- 58 Ειδικότερα, και εν είδει παραδείγματος, «απάτη» συνιστούν πλαστά πιστοποιητικά A1, αποσπάσεις κατοίκων Βελγίου κατά τη λήξη της περιόδου υπαγωγής τους στο βελγικό καθεστώς κοινωνικής ασφάλισης, αποσπάσεις για συνεχές διάστημα του οποίου η διάρκεια υπερβαίνει τη μέγιστη διάρκεια

των 24 μηνών ή ακόμη η παντελής έλλειψη άμεσης σχέσεως μεταξύ του αποσπασμένου εργαζομένου και του εργοδότη του καθώς και οι περιπτώσεις που περιγράφονται στον Πρακτικό οδηγό που μνημονεύεται στο άρθρο 22 του προγραμματικού νόμου.

- 59 Σε τέτοιες περιπτώσεις, θα πρέπει να αποδεικνύεται, σύμφωνα με το άρθρο 23 του προγραμματικού νόμου, η πρόθεση «να αποφευχθεί η υπαγωγή στη βελγική νομοθεσία περί κοινωνικής ασφάλισης η οποία θα έπρεπε να εφαρμοσθεί στην περίπτωση αυτή εάν οι [...] κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις είχαν δεόντως τηρηθεί». Αντιθέτως, δεν εμπίπτουν στο άρθρο αυτό περιπτώσεις κοινωνικοασφαλιστικής βελτιστοποίησης ή περιπτώσεις στις οποίες τα πιστοποιητικά A1 περιέχουν μόνον απλά λάθη εκ παραδρομής.
- 60 Περαιτέρω, το Βασίλειο του Βελγίου διευκρινίζει ότι η ύπαρξη καταχρήσεως, κατά την έννοια του άρθρου 24, παράγραφος 1, του προγραμματικού νόμου, μπορεί να αποδειχθεί μόνον κατόπιν εξετάσεως, κατά περίπτωση, των αντικειμενικών στοιχείων.
- 61 Το Βασίλειο του Βελγίου υποστηρίζει, επομένως, ότι τα άρθρα 23 και 24 του προγραμματικού νόμου έχουν εφαρμογή μόνο στις σπάνιες περιπτώσεις όπου οι αρμόδιες βελγικές αρχές ή τα αρμόδια βελγικά δικαστήρια κατορθώνουν να αποδείξουν ότι συντρέχει περίπτωση απάτης η οποία οδήγησε στην έκδοση πιστοποιητικού A1 χωρίς οι διατάξεις των ευρωπαϊκών κανονισμών 883/2004 και 987/2009 να τηρούνται, με πρόθεση να αποφευχθεί η υπαγωγή στην εφαρμοστέα δύναμη των διατάξεων αυτών εθνική νομοθεσία, ήτοι στη βελγική νομοθεσία. Επομένως, τα όσα υποστηρίζει η Επιτροπή, κατά την οποία σκοπός των επίδικων διατάξεων είναι να καταστήσουν ανίσχυρο ένα πιστοποιητικό A1, είναι ανακριβή.
- 62 Το Βασίλειο του Βελγίου υποστηρίζει επίσης ότι, καθόσον ο διάλογος μεταξύ των κρατών μελών σχετικά με την ανάκληση των πιστοποιητικών A1 δεν λειτουργεί κατά τρόπο ικανοποιητικό, λαμβανομένου υπόψη του εντελώς υποτυπώδους και αποσπασματικού υφισταμένου πλαισίου, είναι αναγκαίο τα κράτη μέλη να έχουν στη διάθεσή τους αποτελεσματικά μέσα για την καταπολέμηση της απάτης.
- 63 Υπενθυμίζοντας, εν συνεχεία, τη σημασία της αρχής που καθιερώνεται στο άρθρο 11, παράγραφος 3, στοιχείο α', του κανονισμού 883/2004, κατά την οποία η εφαρμοστέα νομοθεσία είναι αυτή του κράτους απασχόλησης, καθώς και την εξαίρεση που προβλέπεται από την εν λόγω αρχή για τους αποσπασμένους εργαζομένους, το Βασίλειο του Βελγίου υποστηρίζει ότι ο εργαζόμενος που επιτυγχάνει δολίως υπαγωγή στην εξαίρεση αυτή τυγχάνει ευνοϊκότερης μεταχειρίσεως σε σχέση με τα λοιπά πρόσωπα που εργάζονται στην επικράτεια του κράτους μέλους απασχόλησης.
- 64 Το Βασίλειο του Βελγίου υποστηρίζει, περαιτέρω, ότι η εφαρμογή του συστήματος κανόνων συγκρούσεως που καθιερώνει ο κανονισμός 1408/71 και επαναλαμβάνει ο κανονισμός 883/2004 εξαρτάται μόνον από την αντικειμενική κατάσταση στην οποία βρίσκεται ο ενδιαφερόμενος εργαζόμενος. Η δόλια εφαρμογή, ωστόσο, του άρθρου 12 του κανονισμού 883/2004 θα οδηγούσε στην παροχή ενός δικαιώματος επιλογής στους κοινωνικά ασφαλισμένους κατά παράβαση των αναγκαστικού δικαίου κανόνων συγκρούσεως.
- 65 Όσον αφορά τη γενική αρχή *fraus omnia corrumpit*, το Βασίλειο του Βελγίου, στηριζόμενο στη νομολογία του Δικαστηρίου καθώς και στη θεωρία, υποστηρίζει ότι ένα κράτος μέλος δεν δύναται να θεσπίσει μέτρα εκτελεστικά των κανονισμών 883/2004 και 987/2009 που παραβιάζουν τη γενική αυτή αρχή του δικαίου της Ένωσης. Επομένως, οσάκις αντιμετωπίζουν καταστάσεις απάτης, οι εθνικές αρχές και τα εθνικά δικαστήρια πρέπει να μπορούν να λαμβάνουν άμεσα διορθωτικά μέτρα.
- 66 Όσον αφορά, ειδικότερα, την αιτίαση που στηρίζεται σε παράβαση της αποφάσεως A1, το Βασίλειο του Βελγίου, παραπέμποντας στην απόφαση της 8ης Ιουλίου 1992, Knoch (C-102/91, EU:C:1992:303), υποστηρίζει ότι η απόφαση αυτή δεν συνιστά πράξη κανονιστικού χαρακτήρα και ότι, συνακόλουθα, η μη τήρησή της δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής λόγω παραβάσεως.

- 67 Όσον αφορά την αιτίαση που στηρίζεται σε παράβαση των άρθρων 11 και 12 του κανονισμού 883/2004, το Βασίλειο του Βελγίου υποστηρίζει ότι οι βελγικές αρχές και τα βελγικά δικαστήρια έχουν τη δυνατότητα, στο πλαίσιο ορθής εφαρμογής των κανονισμών 883/2004 και 987/2009, να αρνηθούν «το ευεργέτημα του πλεονεκτήματος που παρέχεται» από το άρθρο 12 του κανονισμού 883/2004 σε περίπτωση που η επίκληση του ευεργετήματος αυτού γίνεται δολίως. Συναφώς, το Βασίλειο του Βελγίου αντικρούει το επιχείρημα που προβάλλει η Επιτροπή ότι η ύπαρξη διαδικασιών διαλόγου και συνδιαλλαγής και η δεσμευτική ισχύς των πιστοποιητικών A1 εμποδίζουν την εφαρμογή της αρχής *fraus omnia corrumpit*.
- 68 Όσον αφορά ενδεχόμενη παραβίαση της αρχής κατά την οποία τα πρόσωπα στα οποία εφαρμόζεται ο κανονισμός 883/2004 υπάγονται στη νομοθεσία ενός και μόνον κράτους μέλους, το Βασίλειο του Βελγίου υποστηρίζει ότι, σε περίπτωση απάτης, ενδέχεται ο φερόμενος αρμόδιος φορέας ουδέποτε να εξέδωσε το εν λόγω πιστοποιητικό A1, ο εργαζόμενος να μην υπάγεται στη νομοθεσία αυτού του κράτους και, στην πράξη, ουδεμίας προστασίας να απολαύει στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης. Σε μια τέτοια περίπτωση, δεν υφίσταται κατάφωρη παραβίαση της ανωτέρω αρχής. Επιπροσθέτως, δόλιες κατασκευές οδηγούν σε καταστάσεις αθέμιτου ανταγωνισμού και κοινωνικού ντάμπινγκ. Επομένως, η εφαρμογή των άρθρων 23 και 24 του προγραμματικού νόμου διασφαλίζει «δικαίωμα στις παροχές κοινωνικής ασφάλισης και στα κοινωνικά πλεονεκτήματα» κατά την έννοια του άρθρου 34, παράγραφος 2, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- 69 Ακόμη και στις περιπτώσεις που το ενδιαφερόμενο πρόσωπο υπάγεται στην κοινωνική ασφάλιση του κράτους μέλους του φορέα που εξέδωσε το πιστοποιητικό, η υπαγωγή στο βελγικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης δεν οδηγεί σε διπλή υπαγωγή, δεδομένου ότι το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 987/2009 προβλέπει ρητώς ότι, σε περίπτωση διάστασης απόψεων μεταξύ δύο κρατών μελών σχετικά με τον προσδιορισμό της εφαρμοστέας νομοθεσίας, ο ενδιαφερόμενος υπόκειται προσωρινά στη νομοθεσία ενός από αυτά τα κράτη μέλη. Στην περίπτωση αυτή, εφαρμόζεται κατά προτεραιότητα η νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο ο ενδιαφερόμενος ασκεί πραγματικά οικονομική δραστηριότητα, εφόσον ασκεί τη δραστηριότητα σε ένα και μόνον κράτος μέλος.
- 70 Όσον αφορά την αιτίαση που στηρίζεται σε παράβαση του άρθρου 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 987/2009, το Βασίλειο του Βελγίου φρονεί ότι, δεδομένου ότι η εφαρμογή του συστήματος προσδιορισμού του εφαρμοστέου δικαίου που καθιερώνει ο κανονισμός 883/2004 εξαρτάται αποκλειστικώς από την αντικειμενική κατάσταση στην οποία βρίσκεται ο ενδιαφερόμενος εργαζόμενος, στην περίπτωση που οι αρμόδιες βελγικές αρχές και τα αρμόδια βελγικά δικαστήρια διαπιστώσουν ότι ένα πιστοποιητικό A1 είναι πλαστό ή ότι δόλια συμπεριφορά οδήγησε στην έκδοση ενός τέτοιου εγγράφου, το τεκμήριο νομιμότητας της ασφαλίσεως των αποσπασμένων εργαζομένων πρέπει να θεωρείται ότι ανατρέπεται.
- 71 Επιπροσθέτως, κατά το Βασίλειο του Βελγίου, το Δικαστήριο δεν έχει ακόμη εξετάσει το ζήτημα εάν τα έγγραφα αυτά δεσμεύουν, κατά τρόπο απόλυτο, τους φορείς κοινωνικής ασφαλίσεως και τα δικαστήρια του κράτους μέλους εντός του οποίου είναι αποσπασμένοι οι εργαζόμενοι, ακόμη και στην περίπτωση που είναι πλαστά ή αποκτήθηκαν με δόλια συμπεριφορά. Ως εκ τούτου, το Βασίλειο του Βελγίου φρονεί ότι, σε περίπτωση που αποδεικνύεται ότι τα πιστοποιητικά A1 αποκτήθηκαν δολίως ή ότι είναι πλαστά, τα εν λόγω έγγραφα δεν πρέπει να καλύπτονται από το τεκμήριο νομιμότητας της ασφαλίσεως των αποσπασμένων εργαζομένων και, επομένως, να δεσμεύουν τους φορείς κοινωνικής ασφαλίσεως και τα δικαστήρια του κράτους μέλους εντός του οποίου είναι αποσπασμένοι οι ενδιαφερόμενοι εργαζόμενοι.
- 72 Τέλος, όσον αφορά την αιτίαση που στηρίζεται σε παράβαση των διαδικασιών διαλόγου και συνδιαλλαγής που προβλέπονται στο άρθρο 76, παράγραφος 6, του κανονισμού 883/2004 και στο άρθρο 5 του κανονισμού 987/2009, το Βασίλειο του Βελγίου αμφισβητεί το επιχείρημα της Επιτροπής

ότι η χρήση των διαδικασιών αυτών αποτελεί το μοναδικό μέσο για την αντιμετώπιση περιπτώσεων απάτης, αποκλειομένων άλλων μέσων, καθόσον η παράλληλη εφαρμογή των διαδικασιών διαλόγου και συνδιαλλαγής δεν αποκλείεται.

- 73 Η Επιτροπή, με το υπόμνημά της απαντήσεως, επαναλαμβάνει τις αιτιάσεις που προέβαλε με την προσφυγή της και εξακολουθεί να υποστηρίζει ότι τα άρθρα 23 και 24 του προγραμματικού νόμου επιτρέπουν την ακύρωση του πιστοποιητικού A1 σε περίπτωση απάτης, στο μέτρο που η εφαρμογή των άρθρων αυτών οδηγεί σε μεταβολή της εφαρμοστέας νομοθεσίας.
- 74 Όσον αφορά τη γενική αρχή *fraus omnia corrumpit*, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Δικαστήριο ρητώς έκρινε, με την απόφαση της 10ης Φεβρουαρίου 2000, FTS (C-202/97, EU:C:2000:75, σκέψη 53), ότι τα κράτη μέλη δεν έχουν εξουσία να αποφασίζουν μονομερώς ότι έγγραφο το οποίο εκδόθηκε από το κράτος μέλος καταγωγής του αποσπασμένου εργαζομένου είναι προϊόν απάτης.
- 75 Όσον αφορά την αιτίαση που στηρίζεται σε παράβαση του άρθρου 11, παράγραφος 1, και του άρθρου 12 του κανονισμού 883/2004, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 987/2009, σε αντίθεση προς όσα υποστηρίζει το Βασίλειο του Βελγίου, έχει εφαρμογή στις περιπτώσεις που καμία εφαρμοστέα νομοθεσία δεν έχει ακόμη προσδιορισθεί. Σκοπός της διατάξεως αυτής είναι να εξασφαλίσει μεταβατική κάλυψη για τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα και όχι να επιβάλλει δεύτερη υποχρεωτική κάλυψη κατά παράβαση του άρθρου 11, παράγραφος 1, και του άρθρου 12 του κανονισμού 883/2004.
- 76 Όσον αφορά την αιτίαση που στηρίζεται σε παράβαση του άρθρου 76, παράγραφος 6, του κανονισμού 883/2004 και του άρθρου 5 του κανονισμού 987/2009, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι, με την προσφυγή της, επιδιώκει όχι να εμποδίσει το Βασίλειο του Βελγίου να καταπολεμήσει τις καταχρηστικές ή δόλιες συμπεριφορές, αλλά να διασφαλίσει ότι οι διαδικασίες που θεσπίζουν οι κανονισμοί 883/2004 και 987/2009 τηρούνται. Ωστόσο, το Βασίλειο του Βελγίου, οικειοποιούμενο το δικαίωμα, με τη θέσπιση των άρθρων 23 και 24 του προγραμματικού νόμου, να εκδίδει μονομερώς πράξεις υπαγωγής στη βελγική νομοθεσία των αποσπασμένων εργαζομένων, με την αιτιολογία ότι οι δικοί του επιθεωρητές και φορείς κοινωνικής ασφάλισης «βεβαίωσαν» ή «απέδειξαν» ότι συντρέχει περίπτωση απάτης, παρέβη τους κανονισμούς αυτούς, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας, η οποία, ως γενική αρχή, εφαρμόζεται ακόμη και σε περίπτωση που υφίσταται υπόνοια απάτης ή καταχρήσεως.
- 77 Τέλος, όσον αφορά την απόφαση A1, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι αυτή απαριθμεί λεπτομερώς τους όρους εφαρμογής της διαδικασίας διαλόγου και συνδιαλλαγής που θεσπίζεται από το άρθρο 76 του κανονισμού 883/2004 και το άρθρο 5 του κανονισμού 987/2009. Το άρθρο 23 του προγραμματικού νόμου υπενθυμίζει, εξάλλου, την ανάγκη τηρήσεως της εν λόγω διαδικασίας. Εντούτοις, κατά την Επιτροπή, το μονομερές δικαίωμα που η διάταξη αυτή, σε συνδυασμό με το άρθρο 24 του ίδιου νόμου, χορηγεί στους βελγικούς φορείς, παρέχει ακριβώς τη δυνατότητα στο Βασίλειο του Βελγίου να μην τηρήσει τους όρους εφαρμογής της ανωτέρω διαδικασίας, όπως αυτοί λεπτομερώς καθορίζονται στην απόφαση A1.
- 78 Το Βασίλειο του Βελγίου, με το υπόμνημά του απαντήσεως, αμφισβητεί ιδίως την ερμηνεία από την Επιτροπή του άρθρου 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 987/2009. Κατά το κράτος μέλος αυτό, από το γράμμα της εν λόγω διατάξεως δεν προκύπτει ότι αυτή εφαρμόζεται μόνο στις περιπτώσεις που καμία εφαρμοστέα νομοθεσία δεν έχει ακόμη προσδιορισθεί. Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται οσάκις ανακύπτει διάσταση απόψεων μεταξύ των φορέων ή των αρχών δύο ή περισσότερων κρατών μελών σχετικά με τον προσδιορισμό της εφαρμοστέας νομοθεσίας. Σε περίπτωση που οι αρμόδιες αρχές ή τα αρμόδια δικαστήρια επιθυμούν να εφαρμόσουν τα άρθρα 23 και 24 του προγραμματικού νόμου, ήτοι στις σπάνιες περιπτώσεις που η απάτη αποδεικνύεται, θα υπήρχε, εξ ορισμού, διάσταση απόψεων σχετικά με την εφαρμοστέα νομοθεσία.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 79 Όσον αφορά τις αιτιάσεις που στηρίζονται σε παράβαση των άρθρων 11 και 12 καθώς και του άρθρου 76, παράγραφος 6, του κανονισμού 883/2004 και του άρθρου 5 του κανονισμού 987/2009, επισημαίνεται, προκαταρκτικώς, ότι σκοπός των διατάξεων του κανονισμού 883/2004 οι οποίες προσδιορίζουν την εφαρμοστέα νομοθεσία είναι, μεταξύ άλλων, η υπαγωγή των ενδιαφερόμενων προσώπων στο καθεστώς κοινωνικής ασφάλισης ενός μόνον κράτους μέλους, ώστε να αποφεύγεται η συρροή των εφαρμοστέων εθνικών νομοθεσιών και οι περιπλοκές που είναι δυνατόν να προκύψουν από αυτήν. Η αρχή αυτή εκφράζεται κυρίως με το άρθρο 11, παράγραφος 1, του ως άνω κανονισμού (βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις της 12ης Ιουνίου 2012, Hudzinski και Wawrzyniak, C-611/10 και C-612/10, EU:C:2012:339, σκέψη 41, καθώς και της 12ης Φεβρουαρίου 2015, Bouman, C-114/13, EU:C:2015:81, σκέψη 33).
- 80 Το άρθρο 12, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004 προβλέπει ότι η νομοθεσία που έχει εφαρμογή στον αποσπασμένο εργαζόμενο είναι, υπό τους όρους που προβλέπει η οικεία διάταξη, εκείνη του κράτους μέλους εντός του οποίου ο εργοδότης του εν λόγω εργαζομένου ασκεί τη δραστηριότητά του και όχι εκείνη του κράτους μέλους στο οποίο το πρόσωπο αυτό έχει αποσπαστεί.
- 81 Οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους στο οποίο ο εργοδότης ασκεί κανονικά τις δραστηριότητές του χορηγούν στον αποσπασμένο εργαζόμενο το πιστοποιητικό A1 το οποίο βεβαιώνει την ιδιότητα του εργαζομένου αυτού ως ασφαλισμένου στο εν λόγω κράτος μέλος.
- 82 Το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 987/2009 ορίζει, όσον αφορά τη νομική αξία των εγγράφων που εκδίδονται από τον φορέα κράτους μέλους και τα οποία βεβαιώνουν την κατάσταση ενός προσώπου για τους σκοπούς της εφαρμογής των κανονισμών 883/2004 και 987/2009, καθώς και των δικαιολογητικών, βάσει των οποίων εκδόθηκαν τα έγγραφα, ότι ισχύουν υποχρεωτικά για τους φορείς των άλλων κρατών μελών, εφόσον τα εν λόγω έγγραφα ή δικαιολογητικά δεν ανακαλούνται ή δεν κηρύσσονται άκυρα από το κράτος μέλος στο οποίο εκδόθηκαν.
- 83 Βάσει του άρθρου 76, παράγραφος 6, του κανονισμού 883/2004, σε περίπτωση δυσκολιών ερμηνείας ή εφαρμογής του κανονισμού, που ενδέχεται να διακυβεύσουν τα δικαιώματα ενός προσώπου που καλύπτεται από αυτόν, ο φορέας του αρμόδιου κράτους μέλους ή του κράτους μέλους κατοικίας του εν λόγω προσώπου έρχεται σε επαφή με τον φορέα του άλλου κράτους μέλους. Εφόσον δεν υπάρξει λύση εντός ευλόγου διαστήματος, οι οικείες αρχές μπορούν να ζητούν την παρέμβαση της διοικητικής επιτροπής.
- 84 Επισημαίνεται ότι το άρθρο 12, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004 επαναλαμβάνει, κατ' ουσίαν, το περιεχόμενο του άρθρου 14, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 1408/71. Δεδομένου ότι ο κανονισμός 883/2004 διατηρεί τον κανόνα της υπαγωγής του αποσπασμένου εργαζομένου στη νομοθεσία του κράτους μέλους όπου ο εργοδότης ασκεί κανονικά τη δραστηριότητά του και οι σκοποί που επιδιώκονται από τους εν λόγω κανονισμούς είναι ίδιοι, πρέπει να γίνει παραπομπή, κατ' αναλογία, στη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με τον κανονισμό 1408/71.
- 85 Κατά τη νομολογία αυτή, ο αρμόδιος φορέας του κράτους μέλους όπου ο εργοδότης ασκεί κανονικά τη δραστηριότητά του δηλώνει στο πιστοποιητικό A1 ότι θα εφαρμόζεται επί των αποσπασμένων εργαζομένων, για όσο διάστημα διαρκεί η απόσπαση, το δικό του σύστημα κοινωνικής ασφάλισης. Κατ' αυτόν τον τρόπο, με βάση την αρχή ότι οι εργαζόμενοι οφείλουν να είναι ασφαλισμένοι σε ένα μόνο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, το πιστοποιητικό A1 συνεπάγεται κατ' ανάγκην ότι δεν μπορεί να εφαρμόζεται το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης του κράτους μέλους εντός του οποίου έχει αποσπασθεί ο εργαζόμενος (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 10ης Φεβρουαρίου 2000, FTS, C-202/97, EU:C:2000:75, σκέψη 49, και της 26ης Ιανουαρίου 2006, Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, σκέψη 21).

- 86 Η αρχή της καλόπιστης συνεργασίας που κατοχυρώνεται από το άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ και οι σκοποί που επιδιώκονται από το άρθρο 12, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004 και από το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 987/2009 θα καταστρατηγούνταν αν το κράτος μέλος εντός του οποίου είναι αποσπασμένοι οι εργαζόμενοι θέσπιζε νομοθεσία παρέχουσα την ευχέρεια στους φορείς του να θεωρούν μονομερώς ότι δεν δεσμεύονται από τα στοιχεία που διαλαμβάνει το εν λόγω πιστοποιητικό και να υπάγουν τους εργαζομένους αυτούς στο δικό του σύστημα κοινωνικής ασφάλισης (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 10ης Φεβρουαρίου 2000, FTS, C-202/97, EU:C:2000:75, σκέψη 52, της 26ης Ιανουαρίου 2006, Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, σκέψη 23, και της 6ης Φεβρουαρίου 2018, Altun κ.λπ., C-359/16, EU:C:2018:63, σκέψη 38).
- 87 Κατά συνέπεια, το πιστοποιητικό A1, στο μέτρο που δημιουργεί ένα τεκμήριο νομιμότητας όσον αφορά την υπαγωγή των αποσπασμένων εργαζομένων στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης του κράτους μέλους όπου είναι εγκατεστημένη η επιχείρηση από την οποίαν αποσπάστηκαν οι εργαζόμενοι, δεσμεύει, καταρχήν, τον αρμόδιο φορέα του κράτους μέλους εντός του οποίου είναι αποσπασμένοι οι εργαζόμενοι αυτοί (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 10ης Φεβρουαρίου 2000, FTS, C-202/97, EU:C:2000:75, σκέψη 53, και της 26ης Ιανουαρίου 2006, Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, σκέψη 24, και της 27ης Απριλίου 2017, A-Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309, σκέψη 41).
- 88 Αντίθετη λύση θα συνιστούσε παραβίαση της αρχής της υπαγωγής των μισθωτών σε ένα και μόνο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης καθώς και προσβολή της προβλεψιμότητας του εφαρμοστέου συστήματος και, ως εκ τούτου, της ασφάλειας δικαίου. Πράγματι, σε περιπτώσεις όπου θα ήταν δυσχερής ο προσδιορισμός του εφαρμοστέου συστήματος, καθένας από τους αρμόδιους φορείς των οικείων δύο κρατών μελών θα θεωρούσε, κατά τρόπο βλαπτικό για τους εν λόγω εργαζομένους, ότι στην περίπτωση τους πρέπει να τύχει εφαρμογής το δικό του σύστημα κοινωνικής ασφάλισης (βλ. αποφάσεις της 10ης Φεβρουαρίου 2000, FTS, C-202/97, EU:C:2000:75, σκέψη 54, και της 26ης Ιανουαρίου 2006, Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, σκέψη 25, και της 27ης Απριλίου 2017, A-Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309, σκέψη 42).
- 89 Εντούτοις, η αρχή της καλόπιστης συνεργασίας του άρθρου 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ επιβάλλει στον αρμόδιο φορέα του κράτους μέλους που έχει χορηγήσει το πιστοποιητικό A1, όταν πρόκειται για την εφαρμογή των κανόνων των σχετικών με τον προσδιορισμό της εφαρμοστέας νομοθεσίας σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης, να προβαίνει στην ορθή εκτίμηση των ασκούντων επιρροή πραγματικών περιστατικών και, ως εκ τούτου, να εγγυάται την ακρίβεια των περιλαμβανομένων στο πιστοποιητικό αυτό στοιχείων (αποφάσεις της 27ης Απριλίου 2017, A-Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309, σκέψη 39, και της 6ης Φεβρουαρίου 2018, Altun κ.λπ., C-359/16, EU:C:2018:63, σκέψη 37).
- 90 Επιπροσθέτως, στον εν λόγω φορέα απόκειται η επανεξέταση της ορθότητας της χορηγήσεως αυτής και, ενδεχομένως, η ανάκληση του πιστοποιητικού A1 όταν ο αρμόδιος φορέας του κράτους μέλους εντός του οποίου είναι αποσπασμένοι οι εργαζόμενοι εκφράσει αμφιβολίες ως προς την ακρίβεια των πραγματικών περιστατικών που αποτέλεσαν τη βάση του εν λόγω πιστοποιητικού και, ως εκ τούτου, των στοιχείων που αυτό διαλαμβάνει, ιδίως όταν τα στοιχεία αυτά δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 12, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004 (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 6ης Φεβρουαρίου 2018, Altun κ.λπ., C-359/16, EU:C:2018:63, σκέψη 43 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 91 Σε περίπτωση που οι οικείοι φορείς δεν συμφωνούν, ιδίως όσον αφορά την εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών μιας συγκεκριμένης καταστάσεως, έχουν την ευχέρεια να προσφύγουν σχετικώς στη διοικητική επιτροπή (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 6ης Φεβρουαρίου 2018, Altun κ.λπ., C-359/16, EU:C:2018:63, σκέψη 44 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 92 Αν η επιτροπή αυτή δεν κατορθώσει να συμβιβάσει τις απόψεις των αρμοδίων φορέων σχετικά με την εφαρμοστέα στη συγκεκριμένη περίπτωση νομοθεσία, το κράτος μέλος στο οποίο είναι αποσπασμένοι οι οικείοι εργαζόμενοι έχει, πάντως, τη δυνατότητα, και τούτο υπό την επιφύλαξη των τυχόν μέσων

ένδικης προστασίας που υφίστανται στο κράτος μέλος του φορέα που εξέδωσε το πιστοποιητικό, να κινηθεί διαδικασία λόγω παραβάσεως, σύμφωνα με το άρθρο 259 ΣΛΕΕ, προκειμένου να καταστεί δυνατό στο Δικαστήριο να εξετάσει, στο πλαίσιο μιας τέτοιας διαδικασίας, το ζήτημα της νομοθεσίας που πρέπει να εφαρμοστεί επί των εν λόγω εργαζομένων και, ως εκ τούτου, την ακρίβεια των στοιχείων που περιλαμβάνονται στο πιστοποιητικό A1 (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 6ης Φεβρουαρίου 2018, Altun κ.λπ., C-359/16, EU:C:2018:63, σκέψη 45).

- 93 Επομένως, σε περίπτωση ακόμη και πρόδηλου σφάλματος εκτίμησης ως προς τις προϋποθέσεις εφαρμογής του κανονισμού 883/2004, και ακόμη και όταν διαπιστώνεται ότι οι συνθήκες άσκησης της δραστηριότητας των συγκεκριμένων εργαζομένων προδήλως δεν εμπίπτουν στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της διατάξεως βάσει της οποίας χορηγήθηκε το πιστοποιητικό A 1, η ακολουθητέα διαδικασία για την επίλυση τυχόν διαφορών μεταξύ των φορέων των ενδιαφερομένων κρατών μελών σχετικά με το κύρος ή την ακρίβεια ενός πιστοποιητικού A 1 πρέπει να τηρείται (απόφαση της 6ης Φεβρουαρίου 2018, Altun κ.λπ., C-359/16, EU:C:2018:63, σκέψη 46 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 94 Αν γινόταν δεκτό ότι το κράτος μέλος υποδοχής του αποσπασθέντος εργαζομένου μπορεί να θεσπίσει νομοθεσία η οποία παρέχει την ευχέρεια στους φορείς του να επιτύχουν μονομερώς την κήρυξη του πιστοποιητικού A1 ως ανίσχυρου, κατόπιν προσφυγής τους ενώπιον των δικαστηρίων του εν λόγω κράτους μέλους, θα ετίθετο σε κίνδυνο το σύστημα που βασίζεται στην καλόπιστη συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων φορέων των κρατών μελών. Συνακόλουθα, το πιστοποιητικό A1, για όσο διάστημα δεν ανακαλείται ή δεν κηρύσσεται ανίσχυρο, δεσμεύει, καταρχήν, την εσωτερική έννομη τάξη του κράτους μέλους στο οποίο έχουν αποσπαστεί οι εν λόγω εργαζόμενοι και, ως εκ τούτου, δεσμεύει τους φορείς του κράτους αυτού (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 26ης Ιανουαρίου 2006, Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, σκέψεις 30 και 31).
- 95 Κατά συνέπεια, νομοθετική ρύθμιση όπως αυτή των άρθρων 23 και 24 του προγραμματικού νόμου, η οποία επιτρέπει στις αρμόδιες αρχές του Βασιλείου του Βελγίου να υπαγάγουν μονομερώς έναν εργαζόμενο στη βελγική νομοθεσία περί κοινωνικής ασφάλισως, είναι αντίθετη προς την αρχή της υπαγωγής των μισθωτών εργαζομένων σε ένα μόνο σύστημα κοινωνικής ασφάλισως που καθιερώνεται στο άρθρο 11, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004, καθώς και προς την αρχή της ασφάλειας δικαίου η οποία επιτάσσει να είναι οι κανόνες δικαίου σαφείς και ακριβείς, τα δε αποτελέσματά τους να μπορούν να προβλεφθούν, ιδίως όταν οι κανόνες αυτοί ενδέχεται να έχουν δυσμενείς συνέπειες για τους ιδιώτες και τις επιχειρήσεις (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 2013, Test Claimants in the Franked Investment Income Group Litigation, C-362/12, EU:C:2013:834, σκέψη 44 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 96 Επιπροσθέτως, νομοθετική ρύθμιση όπως η επίμαχη δεν είναι σύμφωνη ούτε με τις διατάξεις των κανονισμών 883/2004 και 987/2009 που ρυθμίζουν τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται σε περίπτωση δυσκολιών ερμηνείας ή εφαρμογής των εν λόγω διατάξεων, ιδίως όταν το κράτος μέλος εντός του οποίου είναι αποσπασμένος ο εργαζόμενος εκτιμά ότι οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 12, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004 δεν πληρούνται.
- 97 Η διαπίστωση αυτή δεν αναιρείται από το επιχείρημα που προβάλλει το Βασίλειο του Βελγίου ότι οι εθνικές αρχές του κράτους μέλους αυτού έχουν τη δυνατότητα, σε περίπτωση διαπιστωθείσας απάτης, να αρνηθούν την εφαρμογή του άρθρου 12, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004.
- 98 Πρώτον, διαπιστώνεται ότι καμία διάταξη του ως άνω κανονισμού ή του κανονισμού 987/2009 δεν παρέχει στα κράτη μέλη την εξουσία να προβλέπουν μονομερώς, διά της νομοθετικής οδού, τη μη εφαρμογή του άρθρου 12, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004 σε περίπτωση απάτης ή καταχρήσεως και, επομένως, η αρχή της καλόπιστης συνεργασίας, η οποία συγκεκριμενοποιείται από το άρθρο 76, παράγραφος 6, του κανονισμού 883/2004 και το άρθρο 5 του κανονισμού 987/2009 έχει εφαρμογή ακόμη και στις περιπτώσεις αυτές.

- 99 Ασφαλώς, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, οι πολίτες δεν μπορούν να επικαλούνται τους κανόνες δικαίου της Ένωσης δολίως ή καταχρηστικώς, δεδομένου ότι η αρχή κατά την οποία η απάτη και η κατάχρηση δικαιώματος απαγορεύονται συνιστά γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης, ο σεβασμός της οποίας επιβάλλεται στους πολίτες. Συγκεκριμένα, η εφαρμογή της κανονιστικής ρύθμισης της Ένωσης δεν μπορεί να εκτείνεται μέχρι τέτοιου σημείου ώστε να καταλαμβάνει πράξεις οι οποίες διενεργούνται με σκοπό τη δόλια ή καταχρηστική κτήση των πλεονεκτημάτων που προβλέπει το δίκαιο της Ένωσης (απόφαση της 6ης Φεβρουαρίου 2018, Altun κ.λπ., C-359/16, EU:C:2018:63, σκέψεις 48 και 49 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 100 Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι, εφόσον, στο πλαίσιο του διαλόγου που προβλέπεται από το άρθρο 76, παράγραφος 6, του κανονισμού 883/2004, ο φορέας του κράτους μέλους στο οποίο έχουν αποσπαστεί οι εργαζόμενοι υποβάλλει στον φορέα έκδοσης των πιστοποιητικών A 1 συγκεκριμένα στοιχεία από τα οποία προκύπτει ότι τα πιστοποιητικά αυτά έχουν αποκτηθεί με δόλιο τρόπο, εναπόκειται στον δεύτερο αυτό φορέα, δυνάμει της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας, να επανεξετάσει, υπό το πρίσμα των στοιχείων αυτών, το βάσιμο της έκδοσης των εν λόγω πιστοποιητικών και, κατά περίπτωση, να ανακαλέσει τα πιστοποιητικά (απόφαση της 6ης Φεβρουαρίου 2018, Altun κ.λπ., C-359/16, EU:C:2018:63, σκέψη 54).
- 101 Σε περίπτωση που ο τελευταίος αυτός φορέας δεν προβεί στην επανεξέταση εντός εύλογης προθεσμίας, τα ως άνω στοιχεία πρέπει να μπορούν να προβληθούν στο πλαίσιο δικαστικής διαδικασίας με την οποία ζητείται από τον δικαστή του κράτους μέλους στο οποίο ο εργαζόμενος έχει αποσπασθεί να μη λάβει υπόψη τα επίμαχα πιστοποιητικά (απόφαση της 6ης Φεβρουαρίου 2018, Altun κ.λπ., C-359/16, EU:C:2018:63, σκέψη 55).
- 102 Σε μια τέτοια περίπτωση, το εθνικό δικαστήριο μπορεί να μη λάβει υπόψη τα οικεία πιστοποιητικά A 1, απόκειται δε στο ίδιο αυτό δικαστήριο να διαπιστώσει αν τα πρόσωπα για τα οποία υπάρχουν υπόνοιες ότι έχουν απασχολήσει αποσπασμένους εργαζόμενους με πιστοποιητικά τα οποία αποκτήθηκαν με δόλιο τρόπο μπορεί να φέρουν ευθύνη βάσει του εφαρμοστέου εθνικού δικαίου (απόφαση της 6ης Φεβρουαρίου 2018, Altun κ.λπ., C-359/16, EU:C:2018:63, σκέψη 60).
- 103 Παρά ταύτα, τα πρόσωπα για τα οποία υπάρχουν υπόνοιες, στο πλαίσιο μιας τέτοιας διαδικασίας, ότι έχουν απασχολήσει αποσπασμένους εργαζόμενους με πιστοποιητικά τα οποία φέρεται να αποκτήθηκαν με δόλιο τρόπο πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να αντικρούσουν τα στοιχεία στα οποία στηρίζεται η εν λόγω διαδικασία, τηρουμένων των εγγυήσεων που απορρέουν από το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, πριν ο εθνικός δικαστής αποφασίσει, ενδεχομένως, να μη λάβει υπόψη τα εν λόγω πιστοποιητικά και πριν αποφανθεί σχετικά με την ευθύνη των προσώπων αυτών δυνάμει του εφαρμοστέου εθνικού δικαίου (απόφαση της 6ης Φεβρουαρίου 2018, Altun κ.λπ., C-359/16, EU:C:2018:63, σκέψη 56).
- 104 Διαπιστώνεται ότι, εν προκειμένω, η εθνική κανονιστική ρύθμιση δεν πληροί τις προϋποθέσεις που εκτίθενται στις σκέψεις 100 και 101 της παρούσας αποφάσεως.
- 105 Συγκεκριμένα, αφενός, η ρύθμιση αυτή δεν επιβάλλει καμία υποχρέωση κινήσεως της διαδικασίας διαλόγου και συνδιαλλαγής που προβλέπεται από τους κανονισμούς 883/2004 και 987/2009. Αφετέρου, η εν λόγω ρύθμιση δεν περιορίζεται στην παροχή αποκλειστικά στο εθνικό δικαστήριο της εξουσίας να διαπιστώσει την ύπαρξη απάτης και να μη λάβει, για τον λόγο αυτό, υπόψη ένα πιστοποιητικό A 1, αλλά προβλέπει ότι, εκτός του πλαισίου οιασδήποτε δικαστικής διαδικασίας, οι βελγικοί φορείς κοινωνικής ασφάλισης καθώς και οι Βέλγοι επιθεωρητές εργασίας αποφασίζουν την υπαγωγή των αποσπασμένων εργαζομένων στη βελγική νομοθεσία περί κοινωνικής ασφάλισης.
- 106 Δεύτερον, κατά πάγια νομολογία, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να δικαιολογήσουν τη μη εκπλήρωση των υποχρεώσεων που υπέχουν από τη Συνθήκη στηριζόμενα στο γεγονός ότι και άλλα κράτη μέλη παραβαίνουν ενδεχομένως τις υποχρεώσεις τους. Συγκεκριμένα, στην έννομη τάξη της Ένωσης που εγκαθιδρύει η Συνθήκη ΛΕΕ, η εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης από τα κράτη μέλη δεν μπορεί να

υπόκειται στον όρο της αμοιβαιότητας. Τα άρθρα 258 και 259 ΣΛΕΕ προβλέπουν τα κατάλληλα μέτρα παροχής ένδικης προστασίας για την αντιμετώπιση των παραβάσεων εκ μέρους των κρατών μελών των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη Συνθήκη ΛΕΕ (απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2009, Επιτροπή κατά Φινλανδίας C-118/07, EU:C:2009:715, σκέψη 48 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 107 Τρίτον, όσον αφορά το επιχείρημα ότι το νομικό πλαίσιο της ανακλήσεως των πιστοποιητικών A1 είναι εντελώς υποτυπώδες και αποσπασματικό, με συνέπεια τα κράτη μέλη να αντιμετωπίζουν δυσχέρειες για την τιμωρία της απάτης, διαπιστώνεται ότι, καίτοι δεν αποκλείεται η διαδικασία διαλόγου και συνδιαλλαγής να μη λειτουργεί πάντοτε ικανοποιητικά και χωρίς εμπόδια στην πράξη, εντούτοις τα κράτη μέλη δεν μπορούν να θεωρήσουν ότι οι ενδεχόμενες δυσχέρειες που διαπιστώνονται κατά τη συλλογή των αναγκαιών στοιχείων ή οι πλημμέλειες που ενδέχεται να ανακύψουν κατά τη συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων αρχών τους δικαιολογούν τη μη τήρηση των υποχρεώσεων που υπέχουν από το δίκαιο της Ένωσης (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 6ης Ιουνίου 2013, Επιτροπή κατά Βελγίου, C-383/10, EU:C:2013:364, σκέψη 53 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 108 Τέταρτον, όσον αφορά το επιχείρημα που προβάλλει το Βασίλειο του Βελγίου και κατά το οποίο, ακόμη και στην περίπτωση που το ενδιαφερόμενο πρόσωπο υπάγεται ήδη στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης του κράτους μέλους του εκδόντος φορέα, η υπαγωγή στη βελγική κοινωνική ασφάλιση δεν θα οδηγούσε σε διπλή υπαγωγή στο μέτρο που, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 987/2009, το ενδιαφερόμενο πρόσωπο υπάγεται προσωρινά στην νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο ασκεί πραγματικά μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα, διαπιστώνεται ότι μια τέτοια ερμηνεία θα καθιστούσε άνευ αντικειμένου το άρθρο 5, παράγραφοι 2 έως 4, του κανονισμού αυτού. Συγκεκριμένα, προκειμένου περί εγγράφου εκδοθέντος σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, πρέπει, σε περίπτωση διαφωνίας αναφορικά με το έγγραφο αυτό μεταξύ των αρμοδίων αρχών διαφόρων κρατών μελών, να εφαρμόζεται η διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 5, παράγραφοι 2 έως 4, του ίδιου κανονισμού, δεδομένου ότι η εφαρμογή, σε μια τέτοια περίπτωση, του άρθρου 6 του κανονισμού 987/2009 αποκλείεται.
- 109 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνουν δεκτές οι αιτιάσεις της Επιτροπής που αφορούν παράβαση από το Βασίλειο του Βελγίου των υποχρεώσεων που υπέχει από το άρθρο 11, παράγραφος 1, το άρθρο 12, παράγραφος 1, και το άρθρο 76, παράγραφος 6, του κανονισμού 883/2004 καθώς και από το άρθρο 5 του κανονισμού 987/2009.
- 110 Όσον αφορά την αιτίαση που στηρίζεται σε παράβαση της αποφάσεως A1, διαπιστώνεται ότι από πάγια νομολογία προκύπτει ότι μια τέτοια απόφαση, μολονότι είναι δυνατό να βοηθήσει τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης που είναι επιφορτισμένοι με την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης στον τομέα αυτό, δεν μπορεί να υποχρεώσει τους φορείς αυτούς να ακολουθήσουν συγκεκριμένες μεθόδους ή να υιοθετήσουν ορισμένες ερμηνείες όταν προβαίνουν στην εφαρμογή των κανόνων της Ένωσης (αποφάσεις της 8ης Ιουλίου 1992, Knoch, C-102/91, EU:C:1992:303, σκέψη 52, καθώς και της 1ης Οκτωβρίου 1992, Grisvard και Kreitz, C-201/91, EU:C:1992:368, σκέψη 25).
- 111 Επομένως, δεδομένου ότι η απόφαση A1 δεν έχει κανονιστικό χαρακτήρα, δεν είναι δυνατό να προσαφθεί στο Βασίλειο του Βελγίου ότι, με τη θέσπιση των άρθρων 23 και 24 του προγραμματικού νόμου, παρέβη την απόφαση αυτή.
- 112 Υπό τις συνθήκες αυτές, η αιτίαση που στηρίζεται σε παράβαση της αποφάσεως A1 πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη.
- 113 Κατόπιν των προεκτεθέντων, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το Βασίλειο του Βελγίου, θεσπίζοντας τα άρθρα 23 και 24 του προγραμματικού νόμου, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 11, παράγραφος 1, το άρθρο 12, παράγραφος 1, και το άρθρο 76, παράγραφος 6, του κανονισμού 883/2004 καθώς και από το άρθρο 5 του κανονισμού 987/2009.

Επί των δικαστικών εξόδων

¹¹⁴ Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ζήτησε να καταδικασθεί το Βασίλειο του Βελγίου στα δικαστικά έξοδα και ότι διαπιστώθηκε η ύπαρξη παραβάσεως, πρέπει να καταδικασθεί το κράτος μέλος αυτό στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) αποφασίζει:

- 1) Το Βασίλειο του Βελγίου, θεσιπίζοντας τα άρθρα 23 και 24 του προγραμματικού νόμου της 27ης Δεκεμβρίου 2012, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 11, παράγραφος 1, το άρθρο 12, παράγραφος 1, και το άρθρο 76, παράγραφος 6, του κανονισμού (ΕΚ) 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 465/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012, καθώς και από το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΚ) 987/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για καθορισμό της διαδικασίας εφαρμογής του κανονισμού 883/2004.
- 2) Απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά.
- 3) Καταδικάζει το Βασίλειο του Βελγίου στα δικαστικά έξοδα.

(υπογραφές)